

EL LLENGUATGE

El clan

El clan més famós —tristament famós, com se sol dir— de tot el món deu ésser, segurament, el Ku Klux Klan. En aquest cas, com que el conjunt dels tres mots formen un nom propi, és adequat i natural que respectem, en l'escriptura en un text en català, la *k* inicial (i, a més, majúscula) del mot *Klan*, tant més que aquesta lletra inicial, comuna als tres mots que integren la denominació, configura una imatge gràfica, sens dubte deliberada, que s'adiu amb el clima de misteri i de terror que és un dels objectius fundacionals d'aquesta associació. Però fora d'aquest cas particular —i qui sap si d'algun altre d'anàleg— no hi ha cap raó per a escriure el mot *clan* amb *k*, tal com encara fan alguns, potser els mateixos que es queixen contínuament que cal actualitzar el Diccionari General de la Llengua Catalana, que ignoren, perquè no s'han entretingut a consultar-lo, que aquest mot ja hi figura, amb la grafia catalanitzada —doncs, amb *c*—, des de la primera edició, apareguda ara fa cinquanta anys. Hi figura definit amb els termes següents: «En els pobles celtes, grup social que comprenia un nombre de famílies que pretenien descendir d'un avantpassat comú i que generalment reconeixien l'autoritat d'un cap. Per ext. Societat closa, grup de persones unides per un interès comú».

El mot *clan*, doncs, és un mot d'origen celta —més concretament, gaèlic, precisa Coromines—, talment com *blat*, *bruc*, *còm* o *rusc*, amb la diferència essencial, però, que aquests darrers mots pertanyen al substrat pre-romà, és a dir, són mots hereditaris, que formen part del fons patrimonial de l'idioma, mentre que *clan* és una adquisició moderna, obtinguda del gaèlic a través de l'anglès, que l'ha propagat a totes les llengües modernes. La primera documentació que trobem d'aquest mot en un text català, també segons Coromines, és de 1868.

No únicament a causa del ja esmentat Ku Klux Klan sinó també per influència de tot un corrent novel·lesc i narratiu, tendim a associar al sentit d'aquest mot una idea de caràcter més aviat negatiu. Però, com hem dit, no és sinó per extensió que *clan* es pot usar també significant «societat closa, grup de persones unides...» essencialment, és un terme del vocabulari de l'etnologia i de la sociologia —talment com, per exemple, el mot *tribu*—, al qual, com a tal, la Gran Enciclopèdia Catalana dedica un extens comentari.

Albert Jané